

УДК ???

ДОВІДКОВІ ЕЛЕКТРОННІ ВИДАННЯ

Шевченко В.Е.

Сьогодні інформаційні технології вже стали звичною частиною життя багатьох людей, але й досі деякі ділянки залишаються мало розробленими. До них відноситься сектор Internet-словників й інших довідкових видань українською мовою.

Доступність та повна відкритість Інтернету до розміщення будь-яких матеріалів уможливила появу численних лінгвістичних ресурсів та електронних онлайн-енциклопедій, глосаріїв, довідкових та словникових матеріалів, які за інших умов знайти було б дуже важко, якщо взагалі можливо. Це значно полегшує роботу фахівців багатьох галузей науки та виробництва, адже словниковими електронними виданнями набагато зручніше користуватися, ніж друкowanymi. Вони мають значні переваги: швидкість пошуку, гіпертекстові посилання, мінімальна матеріальна частина з максимальним обсягом інформації.

Основним структурним елементом довідкового видання є довідкові статті (самостійні за композицією і змістом, стислі і максимально вичерпні), які збирають в певній послідовності (у словниках – за алфавітом, у довідниках – за тематичним, хронологічним, топографічним або іншим принципом). В електронних виданнях принцип інший – гіпертекстові посилання швидко переводять на потрібний фрагмент чи статтю, а пошук здійснюється переважно за ключовим словом. Web-видання мають такі переваги:

- відсутня процедура тиражування;
  - видання однаково доступне всім користувачам Інтернет незалежно від місця проживання;
  - можливість легко створювати тематичні добірки інформації;
  - можливість читання (знайомлення зі змістом) видання будь-якою мовою із наступним автоматичним перекладом тексту;
  - наявні фрагменти статей можна копіювати, переробляти, цитувати;
  - виявлені помилки автоматично виправляються;
  - читач знайомиться з виданням, не купуючи його.
- Серед недоліків web-видань слід виділити такі:
- необхідність комп'ютеру, модему і телефону (або виділеної лінії) і плати за підключення до Інтернету;
  - перегляд видання лише у стаціонарних умовах на комп'ютері (хоча можна і роздрукувати);
  - велика кількість інформації відволікає від суті;
  - неможливість охорони авторських прав.

Серед довідкових видань в українському сегменті Інтернету найбільш вагомим є проект Українського мовно-інформаційного фонду «Словники України». Лабораторія

комп'ютерної лінгвістики Філологічного факультету Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка створила проект «**Лінгвістичний портал**», на якому розташовані частотні словники української мови, створені Інститутом української мови, а також онлайнний українсько-російський словник для автоматичного перекладу текстів «Плай-Online» та електронний словник української та російської мов «Уліс OnLine», який пропонує для окремо введених слів переклад, синоніми та парадигму.

Один з найпопулярніших онлайнних україномовних довідкових ресурсів, створений в квітні 2000 року, – **проект «Весна»** (автор – Валентин Соломко), що включає Англійсько-Білорусько-Польсько-Російсько-Український тлумачний словник й численні класичні та сучасні літературні твори, довідкову інформацію українською мовою. Також популярні англо-український словник **Ukrainian Language Resources On-Line**, англо-французько-український **тлумачний словник української мови**.

Найбільшою проблемою українських словників є нерозвиненість комп'ютерної терміносистеми. Як сказано на першій сторінці проекту **WORDS.UA**, «цей майданчик присвячений проблемі знаходження українських відповідників сучасним термінам (зокрема з комп'ютерної тематики)». Ось чому створення великого мовознавчо-довідкового проекту, підтримуваного Міносвіти, Інститутом української мови, Інститутом мовознавства, Інститутом літератури та Інститутом Народознавства НАН України, де були б розділи, присвячені новинам, новим книжкам, відповідним інституціям та кафедрам, конференціям, словникам, особистостям, інтернет-проектам, а також обов'язкова розсилка новин та форум, де на питання стосовно мови могли б відповідати досвідчені фахівці, є нагальною потребою сучасності.

Список літератури

1. Адамов Е., Киричевский В. Оформление справочных изданий. – М., 1981.
2. Справочные издания: подготовка, специфические особенности и требования / Под. ред. Е. Гольцевой. – М., 1982.
3. Левицький М. Українські електронні словники – це вже реальність // Наше слово. – 2003. – № 13. – <http://free.ngo.pl/nslowo>

Сайти довідкових видань

1. www.hosting.gotdotnet.ru
2. www.proling.com
3. www.slovyk.org
4. www.ukrmova.virtualave.net
5. www.unicorne.org
6. www.webber.net.ua

Поступила до редакції 22.03.2006 р.